

Dreptul la aparare între Avocatura si Stat, sau cât de privat este Dreptul la aparare încât Statul sa poata considera ca poate „sa participe, dar fara sa se bage”

Noica vorbind despre Platon si Socrate spune ca vremea acestora nu era neaparat la începuturile filosofiei ci se asaza în ordinea fireasca a unui sfarsit determinat de Parmenide cel static (dincolo de orice exista fiinta) respectiv Heraclit cel dinamic (totul este apa curgatoare, totul se transforma). Între cele doua perspective s-a insinuat Socrate si Platon.

Exact în aceiasi parametri se poate discuta si despre Dreptul la aparare, în sensul ca exista o perspectiva statica a acestuia respectiv una dinamica, dupa cum exista întrebarea de bun-simt relativa la pozitia acestui drept în cursul istoriei (Avocatura se afla la începutul discutiei sau la sfârșitul acesteia, aceasta si în contextul în care Era Digitala pare sa devina Noua Religie a Secolului în care traim).

Perspectiva statica a Dreptului la aparare are în vedere elementele constitutive ale acestuia, cum se formeaza substanta acestuia si entitatile interesate în constituirea sa fundamentala, în timp ce Privirea Dinamica a Dreptului la aparare priveste functionarea acestuia, miscarea acestuia în lumea reala.

Sigur ca Abordarea Dinamica a Dreptului la aparare pare mai efectiva si mai pragmatica, mai eficienta dintr-o anumita perspectiva, însa din punctul nostru de vedere Privirea Statica a Dreptului la aparare are întâietate în conditiile în care forma pe care o capata fondul determina si modalitatea în care fondul se va exprima în dinamica vietii cotidiene.

Iar discutia despre elementele constitutive ale dreptului la aparare si modalitatea în care acestea capata substantialitate este determinata nu doar de preocuparile teoretice ale unuia sau altuia ci si de oportunitatea discutiei, în conditiile în care, pe cale de exceptie, Avocatura este condusa astazi se pare dupa criteriile politice, Partidul la Guvernare fiind implicat cu haine si bagaje în ceea ce priveste conducerea profesiei de avocat.

Cât de sanatoasa si normala este aceasta abordare este o alta discutie, însa aici vorbim doar despre situatia factuala mentionata - PNL, partid aflat la guvernare, profitând si de dorinta unora sau altora de a face si a drege, conduce inclusiv dupa reguli politice, politica Dreptului la Aparare.

Exista o relatie aproape nemaîntâlnita în ceea ce priveste profesia de avocat, relatia dintre Avocatura si Stat, relatie încurajata si întretinuta atât de catre avocati (avocatii politicieni, sau politicienii avocati) dar si de Stat prin Ministerul/Ministrul Justitiei.

Or, daca tot exista aceasta relatie de afinitate (caci de rudenie nu poate fi vorba, în conditiile în care Avocatura condusa de Politica nu este totusi atât de fireasca), poate ar fi momentul ca Abordarea Statica a Dreptului la

aparare sa fie revizitata, Statul reconsiderând dreptul la aparare si Avocatura în esenta lor.

Nu modalitatea în care Dreptul la aparare este privit de catre instanțele judecatorești (aspectul dinamic) ne preocupa la acest moment. Aceasta și pentru ca un Drept la aparare temeinic claudit în aspectele sale interioare, înca de la momentul static al nașterii acestuia, este mult mai ușor de confirmat, de implementat sau de eficientizat atunci când perspectiva dinamica este în discuție (cum se uita judecatorii la acest Drept).

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Între Parmenide și Heraclit, adica în drumul sau de la privirea statica pâna la perspectiva dinamica, de la naștere pâna la ființare, Dreptul la aparare risca sa ramâna al nimanui. De aceea, întrebarea al cui este Dreptul la aparare este cât se poate de pertinenta și de concludenta. Aceasta și pentru ca în decursul timpului Dreptul la aparare a fost atribuit Avocatului, în principal, și mai puțin Statului. Or, în realitate Statul ar trebui sa fie principalul interesat în constituirea (static) și exercitarea (dinamic) Dreptului la aparare.

Dreptul la aparare este un drept subiectiv, un drept fundamental ce aparține Justițiabilului. Nu exista tagada pe aceste aspecte. Statul însa nu este strain, nu este un terț desavârșit în ceea ce privește modalitatea de constituire efectiva a Dreptului la aparare. Dincolo de eforturile legislative adoptate de Stat în vederea conturarii cadrului de exercitare a Dreptului la aparare, exista și diligența intrinseca ce trebuie depusa de același Stat în ceea ce privește întemeierea Dreptului la aparare, astfel încât accesul la justiție sa devina ceea ce spune CEDO, un drept efectiv.

Responsabilitatea față de Dreptul la aparare, revine în mod dinamic (în ceea ce privește exercitarea acestui Drept) atât Avocaților dar și Magistraților, iar în ceea ce privește aspectul static al acestui Drept (constituirea intrinseca a acestuia) responsabilitatea revine Statului în principal.

Statul are obligația sa se asigure ca cei ce exercita (cei ce intermediaza) Dreptul la aparare pot sa-l exercite în mod efectiv, atât în ceea ce privește condițiile exterioare (cerințele procedurale) dar și în ceea ce privește elementele intrinsece ale acestui Drept (efectivitatea dreptului). Or, sub acest din urma aspect Statul nu trebuie sa se rezume doar la crearea cadrului legislativ menit sa organizeze exercitarea profesiei de avocat, spre exemplu, sau a profesiei de consilier juridic, sau a magistraturii, ci trebuie sa se asigure ca respectivele profesii în mod intrinsec pot face dreptul la aparare un drept efectiv.

Din aceasta perspectiva, trebuie analizat ce face Statul față de Profesia de avocat strict din perspectiva constituirii Dreptului la aparare. Altfel spus, ramâne de lamurit în ce fel este implicat Statul în conturarea Dreptului la aparare atunci când acest Drept interfereaza cu profesia de Avocat. Aceasta și pentru ca Statul nu se poate implica în niciun fel în partea dinamica a Dreptului la aparare, adica în ceea ce privește modalitatea de exercitare efectiva într-un caz particular a respectivului Drept. Statul poate fi prezent doar la nivel conceptual și principal în ceea ce

privește Dreptul la apărare, întrucât odată depășit acest moment Dreptul la apărare ajunge în sfera relațiilor particularizate unde Statul nu mai poate interveni în niciun fel, Justiția fiind suverană în aprecierea acestui Drept.

Din rațiuni diverse, parțial ce țin de autonomia sacrosanctă a profesiei de avocat, parțial de comoditatea și bucuria Statului ca nu trebuie să fie implicat și în ceea ce privește constituirea Dreptului la apărare pe palierul ce privește Avocatura, astăzi asistăm la următoarea situație: Aspectul efectiv al Dreptului la apărare, adică profesionalizarea profesiei de avocat este gestionată în exclusivitate de Profesia de avocat, fără niciun fel de implicare din partea Statului.

Priviți lucrurile în oglindă, uitați-vă ce face Statul pentru întemeierea Dreptului de acces la justiție, adică pentru profesionalizarea Magistraturii prin înființarea, gestionarea și funcționarea Institutului Național al Magistraturii și comparați cu cât de implicat este același Stat în ceea ce privește Institutul Național de Pregătire și Perfecționare al Avocaților, adică pentru profesionalizarea Avocatului respectiv efectivitatea Dreptului la apărare.

Evident că și Justiția dar și Dreptul la apărare sunt elemente constitutive ale Statului de Drept, în sensul că nu există un astfel de Stat dacă Justiția nu este înfaptuită numai prin respectarea în profunzime și în mod efectiv al Dreptului la apărare. În temeiul dreptului pozitiv actual, Statul de Drept este dezechilibrat în condițiile în care Statul este implicat semnificativ în ceea ce privește constituirea Dreptului de acces la justiție, în schimb sustragându-se cu desăvârșire din ceea ce ar trebui să fie întocmirea Dreptului la apărare.

Pentru buna ordine, apreciem că Avocatura este o profesie autonomă nu pentru că există organe proprii de conducere și reguli procedurale la fel de proprii, ci pentru că există creșterea și conștiința profesională. Or asumând acest lucru, implicarea organizațională, bugetară și funcțională a Statului în ceea ce privește funcționarea INPPA nu ar constitui o încălcare a autonomiei organizaționale a profesiei de avocat ci ar fi doar o modalitate de constituire efectivă a Dreptului la apărare.

Aceasta cred că este singura (în realitate mai este una ce ține de regimul fiscal al contribuțiilor, dar despre aceasta cu altă ocazie) legătura firească ce poate exista între Stat și Avocatura în ceea ce privește susținerea financiară a acestei profesii. Dincolo de aceste limite, orice alte legături financiare între Stat și Profesia de Avocat afectează cu adevărat esența de profesie liberală a Avocaturii.

Or, dacă tot există această expunere a profesiei față de politică, această deschidere a Ministerului Justiției de a susține profesia de avocat, poate ajunge organele politice ale profesiei și Statului la concluzia că pot face lucrul acesta cu înțelepciune și viziune profesională și nu doar pentru a crea o relație de aservire financiară a Dreptului la apărare față de Stat.

Pentru că dincolo de această realitate conceptualizată, mai este una determinată de modalitatea în care prevederile Statului Profesiei de avocat sunt implementate în ceea ce privește avocatul stagiar.

Astfel, art. 289 alin. 2) din Statutul Profesiei de avocat dispune că pregătirea și formarea profesională a avocaților stagiați se realizează „și prin” colaborarea cu formele de exercitare a profesiei de avocat. Per a contrario principala formă de pregătire profesională inițială este cea realizată prin intermediul INPPA. Art. 292 alin. 2) din Statutul Profesiei de avocat dispune că printre „îndatoririle suplimentare” ale avocatului stagiar se regăsește și desfășurarea unei activități efective în profesie. Cu alte cuvinte și acest text de lege (lato sensu) asază pregătirea din cadrul INPPA în fața activității efective din cadrul unei anumite forme de exercitare a profesiei.

La acest moment pregătirea în cadrul Formei de exercitare a profesiei are întâietate în fața pregătirii ce se poate realiza în cadrul INPPA. Această prioritate este inclusiv la nivelul timpului alocat celor două forme de pregătire profesională inițială, fapt ce contravine atât voinței exprimate a legiuitorului cât și naturii pregătirii profesionale inițiale.

Inversarea cursului firesc al priorităților relative la pregătirea profesională inițială este de natură să ajute atât viitorul respectivilor avocați, după momentul definitivării, cât și gradul de educație al profesiei în general. Un avocat stagiar „dependent” de o formă de exercitare a profesiei și care nu are acces la o pregătire profesională inițială organizată în mod coerent, cu accentul pe pregătirea profesională efectivă și imediat cuantificabilă, îl transformă pe acesta atât într-un actor nesemnificativ în piața avocaturii cât și într-un personaj lipsit de orice șanse de concurență profesională (competitivitatea gândirii juridice) reale față de colegii săi deveniți magistrați ulterior absolvirii INM-ului.

Prioritizând o anumită relație profesională cu o anumită formă de exercitare a profesiei, se da astfel întâietate aspectelor materiale aferente profesiei de avocat ignorându-se cu desăvârșire aspectul de calitate, esențial unei profesii de vocație cum este avocatura.

Pregătirea profesională inițială a avocatului stagiar trebuie să se realizeze cu întâietate în cadrul INPPA și doar în mod subsidiar în cadrul formelor de exercitare a profesiei dându-se astfel întâietate aspectelor profesionale și educaționale în fața celor pecuniare; așezarea avocatului stagiar în orizontul ideii de independență profesională, pregătindu-l astfel pentru o activitate profesională integră, și nu doar pentru contractele de colaborare cu forme de exercitare a profesiei vechi în piața avocaturii.

Cresterea în mod semnificativ a gradului de pregătire profesională a avocaților stagiați astfel încât la sfârșitul perioadei de stagiatură aceștia să poată fi în aceeași zonă de pregătire profesională în care sunt și absolvenții INM-ului, echilibrează elementele constitutive ale Statului de Drept (înfaptuirea Justiției și Dreptul la apărare).